

Sygn. akt I Ca 331/15, I Cz 465/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 października 2015 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie: SO Elżbieta Zalewska – Statuch

SO Joanna Składowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 21 października 2015 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z wniosku M. Z. i S. Z.

z udziałem (...) S.A. Oddział (...) w Ł.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 1 lipca 2015 roku, sygn. akt I Ns 147/13

oraz zażalenia uczestnika

na orzeczenie zawarte w punkcie 4 b) postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 1 lipca 2015 roku, sygn. akt I Ns 147/13

I. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt. 1., 2. i 3. w ten tylko sposób, że w pkt. 1. ustalić przebieg służebności przesyłu w zakresie wyznaczonym punktami

o nr. (...) - (...) - 68-67- (...) o powierzchni 0,0169 ha przez biegłego geodetę B. Z. na mapie z dnia 6 listopada 2014 roku, wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...) w dniu 26 listopada 2014 roku pod nr P. (...). (...) (k. 121), stanowiącej integralną część orzeczenia, zaś w pkt. 2. podwyższyć zasądzoną na rzecz wnioskodawców M. Z. i S. Z. kwotę 4.894,98 zł do kwoty 8.110,31 (osiem tysięcy sto dziesięć, 31/100) złotych;

II. zasądzić od uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł. na rzecz wnioskodawców M. Z. i S. Z. kwotę 160 (sto sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego;

III. oddalić zażalenie uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł.;

IV. zasądzić od uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł. na rzecz wnioskodawców M. Z. i S. Z. kwotę 60 (sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Sygn. akt I Ca 331/15

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 1 lipca 2015 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu w sprawie z wniosku M. Z. i S. Z. z udziałem (...) SA. Oddział Ł. Teren w Ł. o ustanowienie służebności przesyłu ustanowił na rzecz uczestnika (...) SA. Oddział (...) w Ł. służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania z nieruchomości położonej w S. gmina S. i stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...) w zakresie wyznaczonym punktami (...) o powierzchni 0,0102 ha przez biegłego geodetę B. Z. na mapie z dnia 6 listopada 2014 roku, wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...) w dniu 26 listopada 2014 roku pod nr P. (...)(...), stanowiącej integralną część niniejszego postanowienia, zgodnie z przeznaczeniem należących do uczestnika urządzeń przesyłowych energii elektrycznej przebiegających przez tę nieruchomość (pkt 1.).

Sąd pierwszej instancji ponadto zasądził od uczestnika na rzecz wnioskodawców kwotę 4.894,98 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości, opisanego w pkt. 1 przedmiotowego postanowienia, służebnością przesyłu (pkt 2.) oraz oddalił wniosek o zasądzenie wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości służebnością przesyłu w pozostałej części (pkt 3.).

Sąd Rejonowy orzekł także o nieuiszczonych kosztach sądowych (pkt 4.) oraz o kosztach procesu (pkt 5.).

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia i wnioski:

Wnioskodawcy M. i S. Z. są właścicielami zabudowanej nieruchomości położonej w obrębie geodezyjnym nr 10 stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta o nr (...). Działka ta jest położona na terenie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Przez opisaną nieruchomość przebiega linia średniego napięcia (15 kV). Na działce wnioskodawców nie posadowiono żadnego słupa energetycznego. Linia rozpięta jest nad działką i wsparta jest na słupach usytuowanych na sąsiednich nieruchomościach.

Sposób i zakres wykorzystywania nieruchomości wnioskodawców przez uczestnika w celu prawidłowego korzystania z linii elektroenergetycznej 15 kV znajdującej się na działce nr (...) wymaga dostępu właściciela do tych urządzeń. Czynności eksploatacyjne wykonywane na linii SN polegają na oględzinach i przeglądach, które obejmują m.in. pomiary i próby eksploatacyjne, konserwacje i naprawy. Oceny stanu technicznego elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej oraz oględzin napowietrznych dokonuje się nie rzadziej niż raz na 5 lat. Z opinii biegłego z zakresu energetyki P. K. wynika, że służebność przesyłu dla linii 15 kV przebiegającej przez działkę nr (...) jest równa 7,2 m. Biegły określił zakres obszarowy służebności na opisaną nieruchomość jako 167,4 m².

Przebieg i zakres służebności korzystania przez zakład energetyczny z nieruchomości wnioskodawców w sposób wskazany przez biegłego ds. energetyki i uczestnika w piśmie z 19 marca 2013 roku wyznaczył biegły z zakresu geodezji i kartografii B. Z.. Zakres wspomnianej służebności został wyznaczony zgodnie ze szkicem nr 1 pomiaru z dnia 05.11.2014 roku oraz załączoną do opinii biegłego mapą do ustalenia służebności przesyłu w dwóch wariantach. Pierwszy wariant zakresu obejmuje teren ograniczony punktami nr (...) - (...) - 68-67- (...), tj. obszar o powierzchni 0,0169 ha i został zaprojektowany na gruncie w odległości po 3,60 metra od linii energetycznej średniego napięcia SN 15 kV. Natomiast drugi wariant zakresu obejmuje teren ograniczony punktami nr 100-101-102-104-107-106-105-103-100, a obszar niezbędny do korzystania

przez uczestnika z jego urządzeń o powierzchni 0,0102 ha i został zaprojektowany na gruncie w odległości po 2,00 metra od linii energetycznej średniego napięcia SN 15 kV z uwzględnieniem wjazdu i wyjazdu na działkę nr (...) z ulicy (...).

W oparciu o przedstawione warianty projektowanego zakresu i przebiegu służebności przesyłu, biegły sądowy z zakresu szacowania nieruchomości i budownictwa J. O. sporządził opinię celem wyliczenia wartości wynagrodzenia z tytułu ustanowienia wytyczonej przez geodetę służebności przesyłu. Zgodnie z wnioskami opisanego w opinii, wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu dla wariantu I wynosi 8.110,31 zł, a dla wariantu II 4.894,98 zł. W powyższej opinii uwzględniono oprócz położenia i przeznaczenia nieruchomości także okoliczność, że wnioskodawcy nabyli prawo do nieruchomości już po zainstalowaniu urządzeń przesyłowych, a więc cena działki o nr ewidencyjnym 457 już w chwili jej nabycia przez M. i S. Z. miała obniżoną wartość z uwagi na zainstalowane tam urządzenia.

Strony przed wszczęciem niniejszego postępowania prowadziły korespondencję odnośnie ugodowego zakończenia sprawy. Ostatecznie jednak do ugody nie doszło.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd Rejonowy uznał, że wniosek w części zasługuje na uwzględnienie.

Sąd odwołał się do art. 305¹, art. 305² § 2 k.c. i 626 § 3 k.p.c., a następnie stwierdził, że zachodzą przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu na rzecz kaźdoczesnego właściciela przedmiotowych urządzeń przesyłowych, która uregulowałaby wzajemne prawa i obowiązki właścicieli nieruchomości oraz przedsiębiorcy przesyłowego w zakresie niezbędnego korzystania przez takiego przedsiębiorcę z nieruchomości wnioskodawców.

W rozpatrywanej sprawie zakres obszarowy służebności przesyłu Sąd ustalił częściowo w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu energetyki P. K. oraz w oparciu o opinię biegłego geodety B. Z.. Sąd podał, że biegły geodeta w swojej opinii zaprojektował dwa warianty zakresu obszaru służebności niezbędnej do korzystania z urządzeń przesyłowych. Pierwszy jako niezbędny obszar służebności wskazywał powierzchnię 0,0169 ha (I wariant), natomiast drugi 0,0102 ha (II wariant). Sąd ustalił zakres służebności przesyłu przy przyjęciu II wariantu opinii biegłego geodety, uznając, że pas służebności przesyłu wskazany w pkt. 1. postanowienia jest adekwatny do prawidłowej eksploatacji urządzeń przesyłowych po myśli art. 288 k.c. W związku z tym w ocenie Sądu uzasadnione było przyjęcie powierzchni nieruchomości obciążonej służebnością przesyłu w wysokości określonej w wariantie II opisanego w opinii jako wystarczającej dla prawidłowej eksploatacji urządzeń przesyłowych i powodującej mniejsze utrudnienia w korzystaniu z nieruchomości obciążonej.

W zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu Sąd oparł się na ustaleniach biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości J. O.. Zdaniem Sądu biegły w swojej opinii ustalił wartość służebności przesyłu uwzględniając faktycznie zajęty przez przedsiębiorstwo energetyczne obszar. Sąd wskazał, że biegły uwzględnił charakter nieruchomości, obszar, wartość rynkową przed obciążeniem służebnością przesyłu oraz po tym obciążeniu. Biegły uwzględnił także fakt, że na nieruchomości wnioskodawcy nie ma żadnych trwałych naniesień związanych z linią elektroenergetyczną 15 kV tj. słupy itp. W powyższej opinii uwzględniono także, że wnioskodawcy nabyli prawa do nieruchomości już po zainstalowaniu urządzeń przesyłowych, a więc cena działki o nr ewidencyjnym 457 już w chwili jej nabycia przez M. i S. Z. miała obniżoną wartość z uwagi na zainstalowane tam urządzenia.

Sąd zaznaczył, że istotną przesłanką mającą znaczenie przy ustaleniu wynagrodzenia za służebność przesyłu jest przeznaczenie nieruchomości. Lokalizacja działki wnioskodawców, przeznaczenie ich pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną zapisane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta S. mają decydujący wpływ na przyjętą wartość jednostkową. Wobec tego Sąd uznał, że oszacowana przez biegłego wartość wynagrodzenia w wysokości 4.894,98 zł za ustanowienie służebności przesyłu, zawiera elementy rekompensaty za ograniczenie w korzystaniu z nieruchomości i ekwiwalent za wyrażenie zgody i prawo do korzystania z gruntu przez (...) w celu eksploatacji linii energetycznej.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 k.p.c., natomiast o nieuiszczonych kosztach sądowych na podstawie art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. - Dz.U. z 2010 r., poz. 594 ze zm. – dalej: „u.k.s.c.”).

Apelację od powyższego postanowienia wnieśli wnioskodawcy, którzy zaskarżyli je w całości, zarzucając mu naruszenie:

- art. 233 k.p.c. poprzez wadliwą ocenę materiału dowodowego w postaci opinii biegłego geodety B. Z. - poprzez uznanie, że strefa służebności przesyłu winna być ustalona na obszarze wskazanym w sporządzonej przez niego opinii;
- art. 233 k.p.c. - poprzez uznanie opinii biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych w części dotyczącej wyznaczenia strefy służebności przesyłu jako nieprzydatnej do rozstrzygnięcia w sprawie.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty skarżący wnieśli o zmianę orzeczenia poprzez ustanowienie na rzecz uczestnika na nieruchomości wnioskodawców służebności przesyłu na obszarze wskazanym w opinii przez biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych wynoszącym 167,4m² oraz zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców jednorazowego wynagrodzenia w kwocie 8110,31 zł, a także o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania apelacyjnego wg norm prawem przepisanych.

Alternatywnie apelujący wnieśli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawców kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według stawek.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie w całości.

Na wstępie należy wskazać, że Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które to Sąd drugiej instancji podziela i uznaje za własne. Uchybienie Sądu a quo tkwi bowiem w zastosowaniu art. 305¹ w zw. z art. 305² § 2 k.c. z pominięciem dowodu w postaci opinii biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych

Nawiązując do zarzutów podniesionych w środku odwoławczym należy podkreślić, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (zob. wyrok SA w Poznaniu z dnia 12 sierpnia 2015 r., I ACa 1193/13, Lex nr 1808716).

W związku z powyższym trzeba podkreślić, że Sąd Rejonowy, dokonując oceny opinii biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych w części dotyczącej wyznaczenia strefy służebności przesyłu, wskazał, że w przedmiotowym zakresie wyczerpująca oraz zgodna z art. 288 k.c. jest opinia biegłego geodety. Zdaniem Sądu Okręgowego należy w tym miejscu zaakcentować, że biegły P. K., ustalając zakres obszarowy służebności, korzystał z wiedzy specjalnej, co znajduje swoje odzwierciedlenie w zamieszczonych przez biegłego obliczeniach (k. 53-54). Sąd pierwszej instancji nie odniósł się bezpośrednio do tej sfery wiadomości specjalnych, lecz jedynie, jak można przypuszczać, uznał opinię za niegodną

z zasadami doświadczenia życiowego. Trzeba zaznaczyć, że jeżeli zdaniem Sądu pierwszej instancji wnioski zawarte w opinii biegłego P. K. są niesłuszne, to z uwagi na treść art. 278 § 1 k.p.c. podważenie mocy dowodowej tejże opinii może nastąpić wyłącznie poprzez przeprowadzenie dowodu z uzupełniającej opinii tego samego biegłego lub z opinii innego biegłego, aczkolwiek tej samej specjalności. Tymczasem Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie na dowodzie z opinii biegłego B. Z., który posiada informacje z zakresu geodezji, natomiast nie jest biegłym do spraw instalacji i urządzeń elektrycznych.

W ocenie Sądu drugiej instancji nie jest wystarczające samodzielne odwoływanie się przez Sąd do kryterium, o którym mowa w art. 305⁴ w zw. z art. 288 k.c., czyli jak najmniejszego obciążania nieruchomości zakresem służebności, gdyż w ten sposób wkracza się w sferę zastrzeżoną dla wiadomości specjalnych, którymi dysponują biegli.

Tym samym dokonana przez Sąd ocena opinii biegłego P. K. jest dowolna, ponieważ bezpodstawnie kwestionuje wiadomości specjalne, do których odwołuje się biegły do spraw instalacji i urządzeń elektrycznych, co stanowi naruszenie art. 278 § 1

w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. Przyjęcie niewłaściwego zakresu służebności, a w rezultacie ustalenie odmiennego wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości stanowiło również uchybienie art. 305¹ w zw. z art. 305² § 2 k.c.

Z powyższych przyczyn Sąd Okręgowy za zasadne uznał wyznaczenie odmiennego przebiegu służebności przesyłu, zgodnie z opinią biegłego z zakresu instalacji i urządzeń elektrycznych P. K., która koresponduje z zasięgiem służebności zaprojektowanym w wariantie I przez biegłego geodety B. Z. (k. 119v. w zw. z k. 121). W rezultacie zmianie podlegała także wysokość zasądzonego od uczestnika na rzecz wnioskodawców jednorazowego wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości, stosownie do wariantu I zawartego w opinii biegłego z zakresu szacowania nieruchomości J. O. (k. 152).

Z przedstawionych względów Sąd drugiej instancji w punkcie I. sentencji na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w pkt. 1., 2. i 3. w ten tylko sposób, że w pkt. 1. ustalił przebieg służebności przesyłu w zakresie wyznaczonym punktami o nr. (...) - (...) (...) (...) o powierzchni 0,0169 ha przez biegłego geodetę B. Z. na mapie z dnia 6 listopada 2014 roku, wpisanej do ewidencji (...) Ośrodka (...) w dniu 26 listopada 2014 roku pod nr P.(...).(k. 121), stanowiącej integralną część orzeczenia, zaś w pkt. 2. podwyższył zasądzoną na rzecz wnioskodawców M. Z. i S. Z. kwotę 4.894,98 zł do kwoty 8.110,31 zł.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II. sentencji na podstawie art. 520 § 3 k.p.c., uznając, że interesy uczestnika oraz wnioskodawców były sprzeczne, ponieważ każde z nich dążyło do zasądzenia przez Sąd wynagrodzenia w odmiennej wysokości.

Sąd drugiej instancji zasądził więc od uczestnika (...) S.A. Oddział (...) w Ł. na rzecz wnioskodawców M. Z. i S. Z. kwotę 160 zł, na którą to kwotę złożyły się opłata od apelacji w wysokości 40 zł (art. 23 pkt 1) u.k.s.c.) oraz 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego, którą to sumę Sąd ustalił w oparciu o § 7 pkt 3) w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1) rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 490.).

/